

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ

Програма та навчально-методичні матеріали

Харків, ХДАК, 2016

УДК
ББК

Друкується за рішенням ради
факультету культурології
(протокол № 11 від 14 квітня 2016 р.)

Рекомендовано кафедрою культурології
(протокол № 11 від 10 квітня 2016р.)

Рецензент:

Білецький І. П., кандидат філос. наук, доц., зав. кафедрою теорії
культури і філософії науки Харківського національного
університету ім. В. Н. Каразіна

Укладач:

О. В. Кравченко д-р культурології, канд. і. н., професор

К 7 0 Сучасні стратегії культурної політики: прогр. та навч.-
метод. мат. для магістрів спец. «Медіа-комунікації» ф-
ту культурології / Харк. держ. акад. культури ; уклад.
О. В. Кравченко. — Х., 2016. — 28 с.

Навчальна дисципліна «Сучасні стратегії культурної політики»
призначена для фахової підготовки магістрів та аспірантів. У
навчально-методичних матеріалах вміщено тематичний план і
зміст курсу, завдання та методичні вказівки для семінарів і
самостійної роботи, контрольні запитання до заліку, список
літератури до курсу.

УДК
ББК

© Харківська державна академія культури, 2016
© Кравченко О.В., 2016

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Напря́м, освітньо- кваліфікацій- ний рівень	Організаційно-методична характеристика на- вчальної дисципліни	
	Академічна характеристика	Структура
Галузь знань: 03 – <i>Гуманітарні науки</i> Спеціальність: 034- Культу- рологія Третій (освіт- ньо-науковий рівень): доктор філософії	Рік навчання: <i>1</i> Семестр: <i>2</i> Кількість тижнів навчання: <i>15</i> Кількість годин навчання: <i>60</i> Позиція за базовим на- вчальним планом: <i>обов'язкова</i> Кількість ECTS кредитів: <i>3</i> Вид контролю: <i>залік</i>	Кількість змі- стових моду- лів: <i>2</i> Кількість го- дин: загальна: <i>60</i> лекції: <i>20</i> практичні за- няття: <i>10</i> самостійна робота: <i>60</i>

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс «Сучасні стратегії культурної політики» передбачений навчальним планом підготовки слухачів третього (освітньо-наукового) рівня «доктор філософії»

Мета курсу — ознайомити слухачів із сучасними культурно-політичними практиками та способами їх концептуалізації у відповідності до актуальних суспільних контекстів.

Завдання курсу:

- сформулювати основні теоретичні підходи до визначення та аналізу культурної політики та культурних стратегій як їх складової;
- визначити теоретичні та практичні аспекти формування культурних стратегій;
- проаналізувати можливі варіанти типологізації культурних стратегій та їх місця в формуванні соціокультурних реалій;

- встановити специфіку впровадження стратегій в сучасних культурних практиках;
- окреслити роль медіа-комунікацій як інструменту реалізації соціокультурних стратегій;

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

- найважливіші теоретичні та практичні аспекти сучасної соціокультурної практики;
- механізми політичної дії в сфері культури
- теоретичні основи соціокультурного моделювання та прогнозування;
- сучасні наукові концепції щодо конструювання культурних стратегій;
- способи типологізації культурних стратегій;
- основні характеристики існуючих моделей культурних стратегій;
- специфіку реалізації сучасних культурних стратегій;
- роль медіа у формуванні та впровадженні культурних стратегій;

Уміти:

- обґрунтовувати власну думку щодо дискусійних проблем теорії та практики культурного стратегування;
- визначати соціальні та політичні аспекти культурного планування;
- аналізувати відповідність мети та засобів культурних стратегій;
- використовувати літературу, електронні ресурси та періодику з проблем культурної політики у власній практичній та науковій роботі.

Мати навички визначення та аналізу сучасних культурних стратегій.

За навчальним планом вивчення курсу передбачено протягом дев'яти тижнів теоретичної підготовки.

Навчальний матеріал розподілено на два змістові модулі, які складаються з 8 тем.

У тематичному плані представлено розподіл годин кожного модуля за видами навчальних занять та самостійної роботи студентів. Упродовж вивчення курсу майбутні магістри опрацьовують

наукові тексти, здійснюють самостійний пошук інформації, потрібної для аналізу культурних стратегій в науковій періодиці та електронних ресурсах, виконують 2 модульні роботи (у письмовій формі та формі тестових завдань), складають залік.

Програму укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Визначено змістові модулі курсу, сформульовано завдання для самостійної роботи студентів, визначено контрольні запитання до поточного та підсумкового контролю знань, складено перелік літератури до самостійної роботи студента.

II. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Розподіл навчального часу за змістовими модулями з деталізацією їхнього змісту та визначенням орієнтовної кількості годин на їхнє вивчення

Назви модулів і тем	Кількість годин				
	Всього годин	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські заняття
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 КУЛЬТУРНІ СТРАТЕГІЇ ЯК ПРЕДМЕТ ТЕОРЕТИЧНИХ РЕФЛЕКСІЙ					
Тема 1. Культурні парадигми влади.	8	4	2	2	2
Тема 2. Політичний вимір культури	10	6	4	4	
Тема 3. Методологічні основи формування культурних стратегій.	10	6	4	2	
Тема 4. Соціальна морфологія культури та суспільні детермінанти культурних стратегій	10	6	4	2	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2					

ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ КУЛЬ-ТУРНИХ СТРАТЕГІЙ.					
Тема 5. Інституціональні та інструментальні аспекти культурних стратегій.	12	8	4	2	2
Тема 6. Культурні контексти етнонаціональних стратегій.	14	10	4	2	2
Тема 7. Соціально-політичні дилеми культурних стратегій.	14	10	4	2	2
Тема 8. Культурні стратегії в антропологічному вимірі <i>Модульний контроль</i>	12	8	4	4	
<i>Всього:</i>	<i>90</i>	<i>60</i>	<i>30</i>	<i>20</i>	<i>10</i>

ІІІ. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 КУЛЬТУРНІ СТРАТЕГІЇ ЯК ПРЕДМЕТ ТЕОРЕТИЧНИХ РЕФЛЕКСІЙ

Тема 1. Культурні парадигми влади.

Зміст поняття «стратегія» та способи його теоретичного опанування. Гносеологічні основи стратегій. Стратегія та тактика. Стратегія як визначення принципу дій. Планування, програмування, проектування, прогнозування: зміст та співвідношення понять. Принципи формування стратегій. Розмаїття як онтологічна передумова стратегування. Нерівність як проекція культурних відмінностей. Концепції влади. Директивний, функціональний та комунікативний аспекти влади. Джерела влади та специфіка влади культури. Властивості влади та їх культурні виявлення. Культура та насилля. Стратегія та політика. Способи концептуалізації культурних стратегій.

Тема 2. Політичний вимір культури.

Стратегія як складова політичної практики. Політика: основні підходи до усвідомлення. Культурні аспекти політики. Політика як

змістовий та предметний простір культурних стратегій. Способи типологізації політичних культур. Культура як об'єкт політики. Культура як політична технологія. Культура як спосіб реалізації політичних інтересів. Культура як соціальний простір політичних дій. Культура як ідеологічна система. Культура як зміст та мета політики. Суб'єктність культурної політики та культурних стратегій. Сегментація та децентралізація культурно-політичних інтересів. Вибір як передумова формування стратегій. Стратегія як спосіб культурного моделювання.

Тема 3. Методологічні основи формування культурних стратегій.

Культурна стратегія як концептуалізація культури. Основні парадигми сприйняття культури. Аксиологічний підхід до культури та його політичні проєкції. Ієрархія культурних потреб та взаємозалежність видів культурних стратегій. Інституційні та діяльнісні аспекти соціокультурної практики. Культура як сфера діяльності. Стратегії в сфері культури. Антропологічні концепції культури. Культурні стратегії як спосіб концептуалізації образу життя. Комунікативний вимір культури. Елітарна та масова культури. Культура як знаково-символічна система. Сутність культурної динаміки та способи її стимулювання. Культурні норми та формування культурного порядку. Суверенітет особистості та його культурні проєкції. Конфліктогенний протенціал культури як підґрунтя культурних стратегій. Константність та варіативність культурної престижності. Політичні аспекти культури. Структурні елементи культурної стратегії.

Тема 4. Соціальна морфологія культури та суспільні детермінанти культурних стратегій.

Суспільство та культура. Культурні відносини та взаємодії агентів влади. Культурний простір як мета-система. Культурна стратифікація та формування соціокультурних ієрархій. Буденна культура як підґрунтя культурних стратегій. Спеціалізована культура як сфера рефлексій культури. Комунікації як механізм реалізації культурних стратегій. Диференціація соціально-культурних стилів. Культурні цінності та стратегії соціалізації. Субкультури та проблема інкультурації. Стильове розмаїття культурних практик. Ме-

нтальне підґрунтя культурних стратегій. Традиція як умова культурних змін. Культурні новації та інновації. Специфіка креативності в культурній практиці. Розновимірність культурної модернізації та альтернативи їй в культурній практиці. Реформування культури та типологія «культурних революцій».

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРНИХ СТРАТЕГІЙ.

Тема 5. Інституціональні та інструментальні аспекти культурних стратегій.

Культурні інтереси та типологізація акторів культурної політики. Держава як суб'єкт культурних стратегій. Громадянське суспільство як чинник формування та реалізації культурних стратегій. Ідеологічні, адміністративні та фінансово-економічні складові сучасних культурних стратегій. Масові комунікації як умова та засіб реалізації культурних стратегій. «Медіатизація культури». Стратегія як спосіб проектування культурних змістів. Символічні проекції політики. Стратегії культурної ідентифікації. Стратегії легітимації політичної влади. Стратегії культурної медіації. Соціально-історична динаміка пріоритетів культурної модернізації.

Тема 6. Культурні контексти етнонаціональних стратегій.

Культурне розмаїття як передумова мега-культурних стратегій. Культурні аспекти глобалізації. Глобалізація та глокалізація. Культурна експансія та проблема захисту національних інтересів. Расизм та його культурні проекції. Нація та держава. Етнічність та нація. Націоналізм як культурна стратегія та її різновиди. Мовні, історичні та етнічні складові національно-культурних стратегій. Культурний колоніалізм та імперіалізм. Антиколоніальні культурні стратегії. Вестернізація та модернізація. Постколоніальні візії культурних змін. Космополітизм як проекція постмодерної культури. Стратегії політики мультикультуралізму. Міжкультурні відносини та варіативність міжнародних культурних взаємодій.

Тема 7. Соціально-політичні дилеми культурних стратегій.

Культурні стратегії в сучасних політичних практиках. Культурна самобутність як мета макро-культурних стратегій. Методологічні та практичні проблеми функціонування сфери культури. Іннова-

ційні культурні стратегії та стратегія збереження культурної спадщини. Ідеологічні аспекти культурного стратегування. Соціальне розшарування культурна як проблема. Масова, популярна та народна культури як сфери впровадження культурних стратегій. Культурні запити та культурні стандарти. Межі свободи в сучасних культурних практиках. Політична культура та культурна політика. Сучасні політичні моделі культурної політики та їх стратегічні проєкції. Феноменологія культурних революцій. Політико-ідеологічний вимір культурних стратегій. Консерватизм як культурна настанова. Лібералізм та культурна демократія. Соціалістичні культурні стратегії. Соціально-демократичні культурні стратегії.

Тема 8. Культурні стратегії в антропологічному вимірі.

Ментальність як чинник формування соціальних стратегій культурної політики. Традиційна свідомість як підґрунтя сучасної культурної практики. Модерна культура та її суспільні форми. Постмодерність як характеристика культури та суспільства. Культурна політика як спосіб мислєдіяльності. Політичні архетипи та ефективність культурних стратегій. Свобода індивідуальної творчості та її соціальні детермінанти. Соціальний та культурний капітал як чинник політичного стратегування. Культурна стратегія як дискурс. Сучасні мистецькі стратегії та їх роль у формуванні образу культури. Специфіка моделювання освітніх стратегій. Особливості формування стратегій в сфері соціально-гуманітарних наук. Релігійні практики та сучасні церковні стратегії.

IV. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІХ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.

Теми для самостійної роботи

1. Культурні виміри Реформації та формування буржуазних культурних стандартів.
2. Стратегії культурної політики Людовика XIV.
3. Культурні стратегії Єлизавети I в Англії.
4. Культурні стратегії соціальних перетворень часів Буржуазної революції в Англії.
5. Стратегічний вимір культурних проєктів Катерини II в Росії.

6. Культурна складова Великої Французької революції.
7. Культурні стратегії німецьких монархів часів Просвітництва.
8. Стратегічні напрями культурних новацій Наполеона Бонапарта.
9. Українські магнати як суб'єкти культурних стратегій XIV – XVI ст.
10. Культурні орієнтири та стандарти української шляхти XVI – XVII ст.
11. Культурні орієнтири української козацької старшини у XVIII ст.
12. Італійські культурні стратегії часів Ресорджименто.
13. Культурні стратегії Габсбургів в Австро-Угорщині у XIX-XX ст.
14. Культурні стратегії російських монархів у XIX-XX ст.
15. Культурні стратегії часів королеви Вікторії в Англії.
16. Українське питання в культурних стратегіях російських та австро-угорських імператорів XIX початку XX ст.
17. Культурні складові реформ Ататюрка в Турції.
18. Культурна революція доби Мейдзі в Японії.
19. Українізація як культурна стратегія.
20. Культурні стратегії в Італії 30-40-х рр. XX ст.
21. Культурні стратегії в Німеччині в 30-40-х р. XX ст.
22. Культурні стратегії в Америці в першій половині XX ст.
23. Стратегії культурної революції в СРСР: мета, засоби, наслідки.
24. Культурна революція в Китаї: мета, засоби, наслідки.
25. Культурна революція в Ірані: мета, засоби, наслідки.
26. Культурні стратегії країн Південно-Східної Азії по закінченню Другої світової війни.
27. Культурна революція 60-х р. XX ст. в Європі та Америці.
28. Контр-культурні стратегії в країнах Європи та Америки у другій половині XX ст.
29. Культурна стратегія Ватикану останньої третини XX - початку XXI ст.
30. Динаміка стратегічних пріоритетів в культурній політиці країн Західної Європи у XX ст.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

Теми для самостійної роботи

1. Культура як предмет регулювання та моделювання.
2. Культурна реформація та культурна революція: порівняльний аналіз моделей соціокультурного стратегування.
3. Демократизація культури як культурна стратегія та варіанти її реалізації.
4. Культурна демократія як стратегія в країнах Європи в ХХ ст.
5. Принцип децентралізації в теорії та практиці сучасного культурного планування.
6. Соціальний та культурний капітали як передумова та мета культурного стратегування.
7. Інструментальні стратегії в культурній політиці Європи
8. Інституційні аспекти сучасного культурного стратегування.
9. Креативні культурні стратегії: чинники, критерії, інструменти.
10. Контраверсійність сучасних національних культурних стратегій.
11. Етнокультурні складові сучасних культурних стратегій.
12. Основні моделі стратегій сучасної етатистської культурної політики.
13. Моделі ринкових стратегій в культурній сфері.
14. Особливості формування громадянських культурних стратегій
15. Елітарні та масові культурні складові в реалізації сучасних культурних стратегій.
16. Неотрадиціоналізм як культурна стратегія.
17. Популярна культура як предмет стратегування.
18. Політична культура як сфера реалізації культурних стратегій.
19. Стратегічні виміри міжкультурних та міжнародних культурних взаємодій.
20. Теократичні моделі культурного стратегування.
21. Мистецькі стратегії як чинник змін художньо-естетичних трендів.
22. Релігійні складові культурних стратегій та культурні складові сучасних релігійних політик
23. Сучасні освітні стратегії як чинник культурних змін.

24. Міста як предмет культурного моделювання та стратегування.
25. Специфіка формування регіональних культурних стратегій.
26. Глобальні культурні стратегії та їх альтернативи в сучасному світі.
27. Теоретичні та практичні проблеми стратегії мультикультуралізму.
28. Культурний колоніалізм та антиколоніальні стратегії в сучасному світі.
29. Гендерні аспекти постколоніальних культурних стратегій.
30. Соціально-класові стратегії в сучасній культурі.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

Теми для самостійної роботи

31. Культура як предмет регулювання та моделювання.
32. Культурна реформація та культурна революція: порівняльний аналіз моделей соціокультурного стратегування.
33. Демократизація культури як культурна стратегія та варіанти її реалізації.
34. Культурна демократія як стратегія в країнах Європи в ХХ ст.
35. Принцип децентралізації в теорії та практиці сучасного культурного планування.
36. Соціальний та культурний капітали як передумова та мета культурного стратегування.
37. Інструментальні стратегії в культурній політиці Європи
38. Інституційні аспекти сучасного культурного стратегування.
39. Креативні культурні стратегії: чинники, критерії, інструменти.
40. Контраверсійність сучасних національних культурних стратегій.
41. Етнокультурні складові сучасних культурних стратегій.
42. Основні моделі стратегій сучасної етатистської культурної політики.
43. Моделі ринкових стратегій в культурній сфері.
44. Особливості формування громадянських культурних стратегій
45. Елітарні та масові культурні складові в реалізації сучасних культурних стратегій.

46. Неотрадиціоналізм як культурна стратегія.
47. Популярна культура як предмет стратегування.
48. Політична культура як сфера реалізації культурних стратегій.
49. Стратегічні виміри міжкультурних та міжнародних культурних взаємодій.
50. Теократичні моделі культурного стратегування.
51. Мистецькі стратегії як чинник змін художньо-естетичних трендів.
52. Релігійні складові культурних стратегій та культурні складники сучасних релігійних політик
53. Сучасні освітні стратегії як чинник культурних змін.
54. Міста як предмет культурного моделювання та стратегування.
55. Специфіка формування регіональних культурних стратегій.
56. Глобальні культурні стратегії та їх альтернативи в сучасному світі.
57. Теоретичні та практичні проблеми стратегії мультикультуралізму.
58. Культурний колоніалізм та антиколоніальні стратегії в сучасному світі.
59. Гендерні аспекти постколоніальних культурних стратегій.
60. Соціально-класові стратегії в сучасній культурі.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема1. Культурні парадигми влади.

Семінарське заняття 1: — 2 год.

Мета: Ознайомити з теоретичними основами моделювання культурних стратегій в контексті соціальної культурології.

Питання

1. Поняття і сутність влади.
2. Види і ресурси влади.
3. Проблема легітимності влади. Типи легітимності.
4. Характер влади в культурі.

Література: [2 ; 3 ; 6 ; 7 ; 10 ; 11 ; 14 ; 19 ; 20 ; 21 ; 23 ; 26 ; 28 ; 36 ; 38 ; 54 ; 63 ; 69 ; 70 ; 77]

Тема 3. Методологічні основи формування культурних стратегій.

Семінарське заняття 2: — 2 год.

Мета: Ознайомити з теоретичними основами моделювання культурних стратегій в контексті соціальної культурології.

Питання:

1. Сучасні теоретичні уявлення щодо сутності культури.
2. Діалектика культурного та соціального в реалізації людських якостей.
3. Моделювання сучасного соціально-культурного середовища: теоретичні підходи.
4. Ціннісні, комунікативні, нормативні аспекти формування культурних стратегій.

Література [1 ; 2 ; 3 ; 4 ; 5 ; 6 ; 7; 13 ; 15 ; 18 ; 20 ; 22 ; 23 ; 24 ; 25 ; 26 ; 30; 34 ; 41 ; 42 ; 44 ; 49]

Тема 4. Соціальна морфологія культури та суспільні детермінанти культурних стратегій.

Семінарське заняття 3. – 2 год.

Мета: Усвідомити особливості реалізації культурних стратегій в сучасному суспільстві.

Питання:

1. Традиція як чинник культурної динаміки.
2. Інновації в культурній практиці та сутність культурної модернізації.
3. Соціальний та культурний капітал як основа культурного стратегування.
4. Креативність та її місце у забезпеченні культурних змін.

Література: [1 ; 2 ; 3 ; 9 ; 14 ; 15 ; 16 ; 19 ; 23 ; 25 ; 27 ; 35 ; 37 ; 41 ; 44 ; 49 ; 51 ; 59 ; 64 ; 68 ; 77].

Тема 5. Культурні стратегії: інституціональний та інструментальний вимір

Семінарське заняття 4 – 2 год.

Мета: Осмислити принципи типологізації культурних стратегій за інституційними ознаками.

Питання:

1. Державна влада та громадянське суспільство: принципи взаємодії та їх історичні варіанти.
 2. Механізми здійснення культурних стратегій державної влади.
 3. Сміслові та знакові аспекти культурних стратегій.
 4. Культурна модернізація: історичні варіанти
- Література [2 ; 4 ; 5 ; 6 ; 7 ; 14 ; 16 ; 17 ; 19 ; 28 ; 29 ; 30 ; 36 ; 42 ; 52 ; 53 ; 68 ; 69]

Тема 6. Культурні контексти етнонаціональних стратегій.

Семінарське заняття 5: — 2 год.

Мета: Ознайомитися зі специфікою сучасного контексту формування національних медіа-культурних стратегій.

Питання:

1. Уявлення про сутність нації та національної культури.
 2. Геополітичні дилеми формування сучасних націй та їх культурні рефлексії.
 3. Парадигми колоніалізму, антиколоніалізму та постколоніалізму в сучасних культурних практиках.
 4. Варіативність сучасних національно-культурних стратегій.
- Література: [3 ; 4 ; 5 ; 17 ; 22 ; 32 ; 43 ; 45 ; 46 ; 47 ; 48 ; 54 ; 57 ; 58 ; 60 ; 61 ; 62 ; 65 ; 72 ; 75].

Тема 7: Соціально-політичні дилеми культурних стратегій

Семінарське заняття 6: — 2 год.

Мета: Усвідомити взаємозалежність культурного та політичного чинника в соціальній практиці.

Питання:

1. Політика як механізм реалізації культурної стратегії
 2. Соціально-культурний порядок та способи його підтримки.
 3. Ідеологія та культура: стратегічний вимір.
 4. Феномен культурної революції.
- Література: [1 ; 2 ; 3 ; 6 ; 7 ; 14 ; 16 ; 22 ; 28 ; 30 ; 33 ; 34 ; 35 ; 40 ; 49 ; 50 ; 51 ; 54 ; 55 ; 56 ; 67 ; 70 ; 73 ; 76].

МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота з опрацювання новітньої наукової культурологічної літератури, періодики, електронних ресурсів.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ: оцінки за ступінь активності на теоретичних заняттях, оцінки за відповіді на семінарських заняттях, модульне тестування, залікова контрольна роботи.

Визначення рейтингу навчальної діяльності з дисципліни

Модуль 1					Модуль II					Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	Контр.	T5	T6	T 7	T8	Контр	40	100
6	2	6	6	10	6	6	6	2	10		

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	Зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
67–74	D	задовільно	
60–66	E		
35–59	FX	Незадовільно	не зараховано
1–34	F	Незадовільно	не зараховано

Шкала нарахування балів за основні форми навчальної діяльності

Види роботи	Кількість балів	Сума
Відвідування та участь у теоретичному занятті	1	10
Відвідування та участь у семінарському занятті	5	30
Модульний контроль	10	20
Екзамен	40	40
Разом		100

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (КНМЗД), нормативні документи, електронні ресурси (e-disk2010@ukr.net).

IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Астафьева О. Н. Культурная политика: теоретическое понятие и управленческая деятельность: лекции / О. Н. Астафьева. — М.: Изд-во РАГС, 2010. — 70 с.
2. Гриценко О. Культура і влада. Теорія і практика культурної політики в сучасному світі / О. Гриценко. — К: УЦКД, 2000. — 228с.
3. Кравченко О. В. Культурна політика України в парадигмах сучасності: теоретико-методологічні аспекти культурологічної інтерпретації / О. В. Кравченко. — Х. : ХДАК, 2011. — 288 с.
4. Культурная политика в Европе: выбор стратегии и ориентиры / Сб. материалов. Составители: Е.И. Кузьмин, В.Р. Фирсов. М.: Либерия, 2002.
5. Мир культуры. Международная мозаика: сравнительный анализ культурной политики зарубежных стран / сост. Е. И. Кузнецов, В. Р. Фирсов. – М.: Либерия, 2003. — 264 с.
6. Скуратівський С. Гуманітарна політика в Україні : навч. посіб. / С. Скуратівський, В. Трошинський, С. Чукут. — К. : УАДУ ; Міленіум, 2002. — 262 с.

7. Філіна А. П. Державна культурна політика : навч. посіб. для вищ. навч. закл. культури і мистец. III–IV рівнів акредитації / А. П. Філіна ; М-во культури і туризму України, Держ. акад. кер. кадрів культури і мистец. — К. : ДАКККиМ, 2008. — 224 с.

Допоміжна

8. Алмонд Г. А. Гражданская культура. Подход к изучению политической культуры. / Г. А. Алмонд, С. Верба // Полития. — № 2 (57) — 2010.— С. 122–144.
9. Бакулев Г. Массовая коммуникация: Западные теории и концепции / Г. Бакулев. — 2-е изд. — М. : Аспект Пресс, 2010. — 192 с.
10. Барт Р. Избранные работы. Семиотика. Поэтика / Р. Барт. — М., 1994. — 615с.
11. Барт Р. Мифологии / Р. Барт. — М.: Изд-во им. Сабашниковых, 1996. — 312 с.
12. Бодрийяр Ж. Общество потребления. Его мифы и структуры / Жак Бодрийяр; пер. с фр. Е. А. Самарской. — М. : Республика; «Культурная революция» 2006. — 345 с.
13. Бодрийяр Ж. Система вещей / Ж. Бодрийяр ; пер. с фр. С. Н. Зенкина. — М. : РУДМИНО, 2001. — 222 с.
14. Бурдьё П. Социология политики: Пер. с фр./Сост., общ. ред. и предисл. Н. А. Шматко./ — М.: Socio-Logos, 1993. — 336 с.
15. Бутиріна М. В. Стереотипи масової свідомості: особливості формування та функціонування в медіасередовищі : монографія / М. В. Бутиріна. — Д. : Слово, 2009. — 367 с.
16. Васильев, Л. С. Модернизация как исторический феномен (о генеральных закономерностях эволюции) / Л.С. Васильев. — М. : Фонд «Либеральная миссия», 2011. — 188 с.
17. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире. Пер. с англ. П. М. Кудюкина. Под общей редакцией канд. полит. наук Б. Ю. Кагарлицкий — СПб.: Издательство «Университетская книга», 2001. — 416 с.
18. Ваттимо Дж. Прозрачное общество / Джанни Ваттимо ; пер. с ит., послесл. Д. Новикова. — М. : Логос. 2002. — 128 с.
19. Власть. Очерки современной политической философии Запада. — М., 1989.

20. Вирилио П. Информационная бомба. Стратегия обмана / П. Вирилио ; пер. с фр. И. Окуневой. — М. : Прагматика культуры, 2002. — 192 с.
21. Геллнер Э. Условия свободы: гражданское общество и его исторические соперники / Э. Геллнер. — М.: Московская школа политических исследований, 1995. — 222с.
22. Гидденс Э. Ускользающий мир. Как глобализация меняет нашу жизнь/ Э. Гидденс. — М., 2004. — 120 с.
23. Дебор Г. Общество спектакля / Г. Дебор ; пер. с фр. С. Офертаса и М. Якубович. — М. : Логос, 1999. — 224с.
24. Дебрэ Р. Введение в медиологию / Р. Дебре ; пер. с фр. Б. М. Скуратова.— М. : Праксис, 2010. — 368 с.
25. Долгин А. Б. Экономика символического обмена/ А. Б. Долгин. — М.: Инфра-М, 2006. — 632 с.
26. Дьякова Е. Г. Массовая коммуникация и проблема конструирования реальности: анализ основных теоретических подходов / Е. Г. Дьякова, А.Д. Трахтенберг. — Екатеринбург : УрО РАН, 1999. — 130 с.
27. Забужко О. Хроніки від Фортінбраса. Вибр. Есеїстика / О. Забужко. — 2-ге вид., випр. — К. : Факт, 2001. — 337 с.
28. Инглхарт Р. Модернизация, культурные изменения и демократия / Р. Инглхарт Р., К. М. Вельцель. — М. : Новое издательство, 2011. — 464 с.
29. Карась А. Філософія громадянського суспільства у класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях. / А. Карась.— К.-Л. : Вид. центр ЛНУ ім. Франка, 2003. — 520 с.
30. Кастельс М. Галактика Интернет: Размышления об интернете, бизнесе и обществе / М. Кастельс ; пер. с англ. А. Матвеева, под ред. В. Харитоновна. — Екатеринбург : У-Фактория (при участии Гуманитарного ун-та), 2004. — 328 с. — (Сер. «Акад.бестселлер»).
31. Кін Джон. Громадянське суспільство: старі образи, нове бачення / Пер. з англ. — К.:АНОД, 2000.
32. Кукатас Ч. Либеральный архипелаг: теория разнообразия и свободы / Ч. Кукатас ; пер с англ. Н. Эдельмана ; под науч. ред. А. В. Куряева. — М. : Мысль, 2011. — 482 с.
33. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки / В. Кулик. — К. : Критика, 2010. — 655 с.

34. Культурна політика в Україні : аналіт. огляд / ред.-упоряд., кер. авт. кол. О. Гриценко ; Укр. центр культур. дослідж. М-ва культури і туризму України. — К. : УЦКД, 2007. — 160 с.
35. Лалл Дж. Медіа, комунікації, культура: глобальний підхід / Джеймс Лалл ; пер. з англ. О. Гриценка, А. Гриценко, С. Гарастович, Т. Гарастович. — К. : «К.І.С.», 2002. — 264 с.
36. Ледяев В. Г. Власть: концептуальный анализ. / В. Г. Ледяев. — М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2001. — 384 с.
37. Лэндри Ч. Креативный город. / Ч. Лэндри. — М.: Классика XXI, 2006
38. Луман Н. Реальность массмедиа / Николас Луман ; пер. с нем. А. Ю. Антоновского. — М. : Праксис, 2005. — 256 с.
39. Маклюэн Г. М. Понимание Медиа: Внешние расширения человека / пер. с англ. В. Николаева ; закл. ст. М. Вавилова. — М. : КАНОН-пресс-Ц, Кучково поле, 2003. — 464 с.
40. Маркузе Г. Эрос и цивилизация. Одномерный человек: Исследование идеологии развитого индустриального общества / Г. Маркузе; Пер. с англ., послесл., примеч. А.А. Юдина; Сост., предисл. В. Ю. Кузнецова. — М: ООО "Издательство АСТ", 2002. — 526 с.
41. Массовая культура: современные западные исследования / Пер. с англ. Отв. ред. и предисл. В.В. Зверевой. — М.: Фонд научных исследований "Прагматика культуры", 2005.— 339 с.
42. Михальченко Н. И. Украинское общество: трансформация, модернизация или лимитроф Европы? / Н. И. Михальченко. — Киев : Ин-т социологии НАН Украины, 2001. — 440 с.
43. Мнацаканян М. О. Национализм и глобализм: национальная жизнь в современном мире / М. О. Мнацаканян. — М. : Анкил, 2008. — 408 с.
44. Моль А. Социодинамика культуры: Пер.с фр. / Предисл. Б.В. Бирюкова. Изд. 2-е, стереотипное. М.: КомКнига, 2005. С.46–47, 60–61.
45. Мотиль О. Підсумки імперій: занепад, розпад і відродження / О. Мотиль ; пер. з англ. П. Грицак. — К. : Критика, 2009. — 200 с.
46. Мультикультурализм и трансформация постсоветских обществ / под ред. В. С. Малахова, В. А. Тишкова. — М. : Ин-т этнологии и антропологии РАН, 2002. — 356 с.

47. Нагорна Л. Національна ідентичність в Україні / Л. Нагорна. — К. : ПІЕНД, 2002. — 270 с.
48. Національна ідея і соціальні трансформації в Україні : монографія / М. В. Попович, А. М. Єрмоленко, В. Б. Фадєєв [та ін.]. — К. : Укр. центр духов. культури, 2005. — 328 с.
49. Орлова Э.А. Культурная политика в контексте модернизационных процессов / Э. А. Орлова // Теоретические основания культурной политики. М., 1993. — С.4 –75.
50. Парсонс В. Публічна політика: вступ до теорії та практики аналізу політики / В. Парсонс ; пер. з англ. О. Дем'янчука. — К. : Києво-Могилян. акад., 2006. — 549 с.
51. Патнам Р. Д. Творення демократії : традиції громадської активності в сучасній Італії / Р. Д. Патнам ; пер. з англ. В. Ющенко. — К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. — 302 с.
52. Пахтер М. Культура на перепутьє. Культура и культурные институты в XXI веке / М. Пахтер, Ч. Лэндри. — М. : Классика–XXI, 2003. — 96 с.
53. Перотті А. Виступ на захист полікультурності / А. Перотті. — Л. : Кальварія, 2001. — 128 с.
54. Попер К. Відкрите суспільство та його вороги. Том I / Пер. з англ. — К.: Основи, 1994. -
55. Посткоммунистические трансформации / Под ред. О.Д.Куценко, С. С. Бабенко. — Х., 2004.
56. Рубл Б. Капітал розмаїтості: транснаціональні мігранти у Монреалі, Вашингтоні та Києві / Б. Рубл ; [пер. з англ. Т. Цимбала за участі А. Кулька]. — К. : Критика, 2007. — 336 с.
57. Рябчук М. Від Малоросії до України: парадокси запізнілого націєтворення / М. Рябчук. — К. : Критика, 2000. — 303 с.
58. Рябчук М. Дві України: реальні межі, віртуальні ігри / М. Рябчук. — К. : Критика, 2003. — 335 с.
59. Рашкофф Д. Медиавирус. Как поп-культура тайно воздействует на ваше сознание / Дуглас Рашкофф ; пер. с нем. Д. Борисова. — М. : Ультра. Культура, 2003 — 368 с.
60. Саїд Е. Культура й імперіалізм : пер. з англ. / Е. Саїд. — К. : Критика, 2007. — 608 с.
61. Сміт Е. Нації та націоналізм у глобальну епоху / Е. Сміт ; пер. з англ. М. Климчика, Т. Цимбала. — К. : Ніка-Центр, 2006. — 320 с.

62. Тишков В. А. Этнология и политика / В. А. Тишков. — М. : Наука, 2001. — 240 с.
63. Тоффлер О. Смещение власти: знание, богатство и принуждение на по-роге XXI века. — М., 1991.
64. Тросби Д. Культурное измерение развития: история, концепции, конкретные примеры // Культурология: от прошлого к будущему. — М. : Рос. ин-т культурологии, 2002. — С. 252–269.
65. Фадеев В. Соціокультурні тренди та українські перспективи / В. Фадеев. — К. : Стилос, 2009. — 194 с.
66. Фисун А. А. Демократия, неопатримониализм и глобальные трансформации : монография / Фисун А.А. ; Регион. ф-л Нац. ин-та страт. иссл. в г. Харькове. — Харьков : Константа, 2006. — 352 с.
67. Флиер А. Я. О новой культурной политике России / А. Я. Флиер // Обществ. науки и современность. — М., 1994. — № 5. — С. 14–25.
68. Флорид Р. Креативный класс: люди котолрые меняют будущее/ Р.Флорид ; пер с англ.— М: АРТ, 2009.— 432 с.
69. Фуко М. Надзирать и наказывать / М. Фуко ; пер. с фр. В. Наумова ; под ред. И. Борисовой. — М. : Ad Marginem, 1999. — 480 с.
70. Хабермас Ю. Вовлечение другого : очерки полит. теории / Ю. Хабермас ; пер. с нем. Ю. С. Медведева ; под ред. Д. В. Складнева. — СПб. : Наука, 2001. — 415 с.
71. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / С. Хантингтон ; пер. с англ. Т. Велимеева, Ю. Новикова. — М. : АСТ, 2003. — 603 с.
72. Хобсбаум Э. Нации и национализм после 1780 г. / Э. Хобсбаум ; пер. с англ. А. Васильев. — СПб. : Алетейя, 1998. — 306 с.
73. Хоркхаймер М., Адорно Т. Диалектика Просвещения. Философские фрагменты /Пер. с нем. М. Кузнецова.— М.-СПб. : Медиум, Ювента, 1997.— 312 с.
74. Черных А. Мир современных медиа. — М. : ИД «Территория будущего», 2007. — (Серия «Универ. б-ка Александра Погорельского»). — 312 с.
75. Шилз Е. А. Нація, національність, націоналізм і громадянське суспільство / Е. А. Шилз // Часопис «Ї». — 2001. — № 21. — С. 79–102.

76. Эйзенштадт Ш. Революция и преобразование обществ: сравнительное изучение цивилизаций : пер. с англ. / Ш. Эйзенштадт. — М. : Аспект Пресс, 1999. — 416 с.

77. Юдина Е. Н. Медиапространство как культурная и социальная система : монография / Е. Н. Юдина. — М. : Прометей, 2005. — 160 с.

Інформаційні ресурси

- <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І Вернадського;
- <http://www.intellect.org.ua> - мережа аналітичних центрів України;
- <http://www.dif.org.ua/> - сайт фонду „Демократичні ініціативи”;
- <http://www.uceps.org.ua/> - Український центр економічних і політичних досліджень О. Разумкова;
- <http://www.sms.org.ua> - Центр „Соціальний моніторинг”;
- <http://www.freedomhouse.org.ua/>- сайт українського відділення міжнародної організації Freedom House („Дім Свободи”);
- <http://www.politdumka.kiev.ua> - політичне інтернет-видання Інституту посткомуністичного суспільства і журналу „Політична думка”;
- <http://uamedia.visti.net/1p/> - сайт українського соціально-гуманітарного журналу „Людина і політика”;
- <http://www.politik.org.ua> – сайт Українського центру політичного менеджменту;

V. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Стратегії: смисловий діапазон поняття.
2. Стратегії як предмет теоретичного аналізу в соціально-гуманітарних науках.
3. Культура як передумова та сфера реалізації стратегій.
4. Змістовий спектр поняття «культурна стратегія».
5. Стратегія в системі соціально-культурних технологій: основні принципи формування та реалізації.
6. Способи класифікації стратегій в контексті розмаїття суспільно-культурних практик.

7. Функціональні аспекти побудови та впровадження стратегій в соціокультурній діяльності.
8. Культурна стратегія як інтелектуальна рефлексія соціально-культурного досвіду.
9. Специфіка стратегічного виміру культури в контексті аксіологічного підходу.
10. Особливості конструювання стратегій в контексті соціально-антропологічного підходу до культури.
11. Комунікативний підхід до культури та його стратегічні проєкції.
12. Соціальна морфологія культури як конструктивна основа культурних стратегій.
13. Культура та політика: співвідношення понять та соціальних практик.
14. Культура як зміст та мета політичної діяльності.
15. Політична культура як основа формування культурних стратегій.
16. Культурна політика: сутність та місце в забезпеченні культурного порядку.
17. Теоретичні аспекти усвідомлення сутності влади та її культурних репрезентацій.
18. Влада та культура: концептуальні підходи до інтерпретації соціального виміру культури.
19. Влада культури та культура влади: співвідношення владних та владних відносин в контексті культури.
20. Репрезентація влади в медіа-культурі
21. Суб'єктний вимір культурних стратегій та їх культурно-політичних проєкцій.
22. Культурні стратегії держави: інституціональний та функціональний аспекти.
23. Типологізація культурних стратегій за ідеологічною ознакою.
24. Типологізація культурних стратегій за соціальним спрямуванням.
25. Розмаїття сучасних національно-культурних стратегій.
26. Теорія модернізації як основа формування сучасних культурних стратегій

27. Роль культурних традицій у конструюванні суспільних стратегій.
28. Медіа як культурна складова політичних комунікацій та простір реалізації владних відносин.
29. Ментальні детермінанти формування культурних стратегій.
30. «Культурна революція» та «культурна реформація» як соціально-культурні стратегії.
31. Вплив руху авангарду на формування стратегій культурної політики початку ХХ ст.
32. Особливості та різновиди стратегій тоталітарної культурної політики
33. Демократія як ідеологічний орієнтир у формуванні культурних стратегій.
34. Особливості комуністичних культурних революцій
35. Феномен масової культури та культурні стратегії.
36. Стратегічний вимір постмодерністських концепцій культури.
37. Ліберальні стратегії культурної політики.
38. Немарксистські та ліворадикальні культурні стратегії.
39. Консервативні стратегії культурної політики.
40. Концепції креативного класу та їх стратегічні відповідники.
41. Стратегії креативного міста.
42. Соціальна стратифікація суспільства та сучасні культурні стратегії.
43. Культурні стратегії в умовах комерціалізації культури.
44. Стратегічні аспекти регіональних культурних політик.
45. Співвідношення держави, бізнесу, інститутів культури і локальних спільнот у формуванні стратегій культурної політики.
46. Культурний капітал як передумова та мета культурних стратегій.
47. Культурний плюралізм як соціальна реальність та як стратегічна мета.
48. Стратегії держави у структуруванні етнокультурного порядку.
49. Культурологічні аспекти проблеми дискримінації та захисту меншин.
50. Мультикультуралізм як культурна стратегія.
51. Культурні стратегії націоналізму.

52. Особливості культурної глобалізації та альтернативні їй культурні стратегії.
53. Ідея модернізації як теоретична основа сучасних культурних стратегій.
54. Традиціоналізм як культурний орієнтир у формуванні суспільних стратегій.
55. Культурна колонізація та деколонізація як культурні стратегії.
56. Сучасні етнокультурні стратегії.
57. Расизм як теоретична основа формування культурних стратегій.
58. Культурний фундаменталізм як стратегічна перспектива.
59. Проблемний простір формування культурних стратегій в пострадянських країнах.
60. Стратегічні пріоритети в культурних політиках країн Західної Європи у другій половині ХХ ст.
61. Сучасні культурні стратегії Європейського Союзу.
62. Міграційні процеси та стратегії формування культурної толерантності.
63. Особливості соціокультурної ситуації в сучасній Україні та проблемне поле культурного проектування.
64. Особливості процесів в сфері культури України та стратегічні перспективи її реформування.
65. Особливості національно-культурних процесів в сучасній Україні та їх стратегічні перспективи.
66. Специфіка етнокультурної ситуації в Україні у контексті сучасних геополітичних стратегій.
67. Культурні проблеми у формуванні українського медіапростору та стратегічні альтернативи у їх вирішенні
68. Специфіка політичної культури сучасної України та її відображення в проектах культурних стратегій.
69. Громадянське суспільство як стратегічна мета культурних змін в Україні.
70. Цивілізаційний вимір сучасної культури України та її стратегічні пріоритети.

СУЧАСНІ КУЛЬТУРНІ СТРАТЕГІЇ

Програма та навчально-методичні матеріали
для магістрів спеціальності «Медіа-комунікації»
факультету культурології

КРАВЧЕНКО Олександр Васильович

д-р культурології, канд. історич. наук, доцент

Друкується в авторській редакції

Комп'ютерний набір *Кравченко О.В.*

План 2014

Підписано до друку ____ 2014р. Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк різнограф.
Ум. друк. арк. 2,32. Обл.-вид. арк. 2,40. Тираж 100 Зам. №

ХДАК, 61057, Харків-57, Бурсацький узвіз, 4
Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК